

Základní škola a mateřská škola Benešov,
Na Karlově 372

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Školní rok 2023 / 2024

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

pro školní rok

2023 / 2024

Vypracovala Mgr. Věra Čechová,
školní metodik prevence rizikového chování

1. Úvod

Preventivní program školy vychází ze základních zákonů, vyhlášek a metodických listů MŠMT v oblasti prevence rizikového chování, ze školní strategie prevence a z podmínek naší školy.

V každém školním roce prolíná výchovně vzdělávacím procesem, pomáhá nám optimalizovat sociální klima školy a jsou do něho zapojeni všichni účastníci života školy. Jeho nedílnou součástí je Program proti šikanování.

2. Charakteristika školy a analýza současného stavu

Základní škola a mateřská škola Benešov, Na Karlově 372 je nejstarší školou ze tří základních škol ve městě. Nachází se v klidné části, v těsné blízkosti centra. Základní škola je plně organizovaná s úplným 1. a 2. stupněm, děti se vzdělávají v 3 třídách mateřské školy a 20 třídách základní školy, pro mimoškolní činnost je otevřeno 8 oddělení školní družiny. Od školního roku 2007/2008 je realizován školní vzdělávací plán nazvaný **ŠVP pro základní vzdělávání ZŠ a MŠ Benešov: Harmonická a barevná cesta**. Tento název odráží zaměření školy na výtvarnou a hudební výchovu.

Základní škola zajišťuje vzdělání pro děti převážně z blízkého sídliště Spořilov a přilehlých ulic. Část našich žáků dojíždí ze spádových obcí, zejména Bedrč, Soběhrdy, Petroupim, Okrouhlice, Žiňany. Do 6. ročníků pak nastupují žáci z malotřídní školy Teplýšovice.

Školu navštěvuje v současné době 481 žáků. V letošním roce působí ve škole 12 asistentů pedagoga, 2 ukrajinsky mluvící asistenti, 1 školní asistent a 2 speciální pedagogové na zkrácený úvazek. Od roku 2000 je k základní škole připojena také škola mateřská, která má 3 oddělení s 62 dětmi. Školní družina má 8 oddělení se 200 žáky naší školy.

Bohužel se nepodařilo obsadit volné místo školního psychologa.

K začátku školního roku 2023/2024 je na naši školu přihlášeno 40 žáků z Ukrajiny, tedy o 5 méně než v předešlém školním roce. S jejich začleněním do českého vzdělávání pomáhají dva ukrajinští asistenti.

Důležitými body koncepce školy je důsledné dodržování Úmluvy o právech dítěte všemi pracovníky školy, uplatňování pokynů k prevenci užívání návykových látek ve škole, důsledné působení všech pracovníků školy proti vandalismu, násilí, ničení majetku a šikaně mezi žáky.

Škola má k dispozici dvě počítačové a dvě sluchátkové učebny, třídy s projektorem, dále tělocvičnu, hřiště, školní kuchyňku, dílny. Zařízení je využíváno i k mimoškolní činnosti. Škola každoročně nabízí přibližně 12 kroužků. Využíváme zájmu jiných organizací a umožňujeme jim pracovat v naší škole, čímž se rozšiřuje nabídka mimoškolní činnosti i pro naše žáky.

Minimální preventivní program naší školy vychází z Národní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027, Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21 291/2010-28 a dlouhodobého záměru školy v oblasti prevence rizikového chování. Je koncipován jako průběžný a návazný, pro každý školní rok je aktualizován a je součástí ŠVP školy. Pomáhá optimalizovat sociální klima školy a jsou do něho zapojeni všichni účastníci života školy. Je přizpůsoben specifickým podmínkám naší školy. Jeho nedílnou součástí je Program proti šikanování.

3. Garant programu a spolupracovníci

Garant programu: Mgr. Svatopluk Česák

Předkladatel: Mgr. Věra Čechová

Složení preventivního týmu: Mgr. Svatopluk Česák – ředitel školy, Mgr. Věra Hozová – zástupkyně ředitele, Mgr. Věra Čechová – školní metodik prevence, Mgr. Kateřina Čeňková – výchovná poradkyně, Hana Bultasová – zástupce za školní družinu.

V případě potřeby další pedagogičtí pracovníci školy.

ŠMP má v kompetenci preventivní činnost na 1. a 2. stupni školy

4. Cíle prevence

Dlouhodobý cíl

K dlouhodobým cílům primární prevence patří minimalizace rizika ohrožení mládeže negativními rizikovými jevy. Chceme se zaměřit především na zlepšování vztahů mezi žáky

se zaměřením na průřezové téma Osobnostní a sociální výchova. To znamená pomáhat všem žákům utvářet si praktické životní dovednosti a pomáhat jim hledat vlastní cestu ke spokojenému životu a kvalitním mezilidským vztahům.

Chceme vytvářet pozitivní sociální klima ve školním prostředí, dětem poskytnout bezpečné prostředí pro všestranný rozvoj jejich osobnosti a umožnit jim budovat kvalitní vztahy se svými vrstevníky, ale i s pedagogy. Z třídních kolektivů chceme budovat sociální skupiny fungující na principu solidarity a spolupráce, posilovat komunikaci mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Chceme upevňovat duševní odolnost žáků vůči stresovým situacím, negativním zážitkům a vlivům a učit je schopnosti samostatného rozhodování a zodpovědnosti za vlastní chování. Dalším úkolem je utvářet u žáků správné sebevědomí, podporovat jejich zdravý životní styl a nabízet žákům různé aktivity pro volný čas. Chceme eliminovat ty prvky v chování a jednání některých žáků, které vedou k prosazování se na úkor druhých, které vytlačují slabší jedince z kolektivu a které vedou ke konfliktům v kolektivech tříd nebo roztržkám mezi jednotlivci, a potírat tak příznaky vzájemné nesnášenlivosti. Chceme pracovat na prohlubování znalostí žáků a pedagogů ve všech oblastech rizikového chování.

Krátkodobý cíl

K našim cílům preventivní činnosti pro letošní rok patří pokračovat v aktivní činnosti preventivního týmu, který bude společně tvořit a naplňovat MPP.

- Pracovat na posílení dobrých vztahů ve třídách, kamarádství, spolupráci
- Pomoci s adaptací žákům z Ukrajiny
- Důsledně dodržovat dozory na chodbách a v prostorách šaten
- Kontrolovat prostory dívčích i chlapeckých toalet, kde v minulém školním roce žáci kouřili elektronickou cigaretu
- Usilovat o lepší informovanost rodičů v problematice rizikového chování žáků

5. Cílová skupina

Program primární prevence je zacílen na všechny žáky naší školy. Zvláštní dohled a větší působení je zaměřeno na třídy, popř. jednotlivé žáky, kteří mají sklony nebo předpoklady k rizikovému chování. Podílejí se na něm všichni pedagogičtí pracovníci školy a týká se i rodičů a zákonných zástupců žáků.

6. Obsah primární prevence, projekty

6.1 Specifická prevence

Předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- Interpersonální agresivní chování - agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- Delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům – vandalismus, krádeže, sprejství a další trestné činy a přečiny
- Záškoláctví a neplnění školních povinností
- Závislostní chování - užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů

- Rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- Spektrum poruch příjmu potravy
- Negativní působení sekt
- Sexuální rizikové chování

Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí
- týrání a zneužívání dětí
- ohrožování výchovy mládeže
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie, ortorexie, bigorexie)

V letošním školním roce

Zajištění besed, interaktivních přednášek, exkurzí, atd. podle plánu školní prevence a aktuálních nabídek a potřeb třídních kolektivů.

- Další akce primární prevence podle plánu jednotlivých vyučujících
- Všechny plánované projekty jsou zpracovány v tabulce viz *Příloha č. 1 a 2*
Časový harmonogram prací
- Spolupráce zejména s OSV MěÚ Benešov – péče o dítě, s Městským úřadem Benešov, s Městskou policií v Benešově a Policií ČR, Záchranou službou, PPP Benešov a dalšími organizacemi.
- Pokračovat ve spolupráci s mateřskou školou – program Mám svého kamaráda.
- Dle potřeby provést ve vybraných třídách sociometrická šetření a měření třídního klimatu.
- Využití nástěnky prevence – aktuality, zajímavosti, kontakty v případě problémů.
- Využití schránky důvěry (kontroluje metodik prevence a výchovný poradce).
- Aktualizace školního poradenství na webových stránkách školy.
- Finanční podpora obnovy pralesa na Liberecku, adopce zvířete v pražské zoo, charitativní akce.
- Zapojení do akcí nepřímé prevence.
- Společné akce pro teambuilding – třídní i pedagogický sbor.
- Propagace preventivní výchovy na škole prostřednictvím webových stránek, ve školním časopisu Karlík a místním tisku, na nástěnce, na třídních schůzkách a akcích školy.

Další aktivity školy budou postupně doplňovány, podle návrhů a rozhodnutí preventivního týmu.

6.2 Nespecifická prevence

- Naplňování ve výchovném vzdělávacím procesu

Primární prevence zařazená v předmětech v ŠVP viz *Příloha č. 3 a 4 Začlenění MPP do výuky jednotlivých předmětů*

- Mimoškolní činnost

Nabídka kroužků - pěvecký sbor 1.stupně, pěvecký sbor 2. stupně, počítače, keramika, šikovné ručičky, angličtina, vybíjená, volejbal, sportovkyň, florbal, jóga

- Práce Školní rady

Školní radu tvoří zástupci 4. – 9. ročníku, vede je paní učitelka Jana Skřivan. Pořádají a organizují pro své spolužáky krátkodobé i dlouhodobé akce.

- **Kulturní činnost**

Naše škola vydává časopis Karlík, který tvoří zásadně děti, píše články, dělají ankety, komentují události. Ve škole pracuje Klub mladého diváka. Žáci pravidelně navštěvují divadelní představení v Praze. V Benešově se zúčastňují filmových a divadelních představení v rámci výuky, chodí na výstavy a komentované pořady pořádané Muzeem umění Benešov. Součástí mimoškolní výchovy je anglická knihovna.

Sportovní činnost

Žáci mají k dispozici dvě tělocvičny, plochu s novým umělým povrchem, v těsné blízkosti školy se nachází fit centrum, které také využívají. Žáci 2. a 3. ročníku absolvují výcvik plavání v městském bazénu a žáci 1. stupně chodí každou zimu bruslit na zimní stadión. Učitelé pro ně každoročně pořádají Sportovní den.

Sportovní činnost je také naplňována v kurzech – 6. ročník adaptační, 7. ročník lyžařský a 8. ročník turisticky-přírodovědný kurz.

7. Metody primární prevence

Snažíme se využít různých metod primární prevence, aby žáci dosáhli co nejlepších výsledků.

- **vrstevnické (peer) programy** – diskusní bloky, zážitkové hry, kooperativní hry
- **interaktivní programy** - zážitkové hry na sebeuvědomění, sebevládnání, komunikaci
- **vytváření pozitivního klimatu ve třídě** – adaptační programy, pobytové akce, individuální konzultace
- **poskytnutí informací o problému** – bloky primární prevence, interaktivní semináře nebo komponované pořady, besedy a přednášky s diskuzí, skupinové práce, exkurze, výuka
- **poradenská služba** - individuální konzultace, výchovná komise, půjčování literatury
- **vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času** – Školní rada, kroužky, pobytové programy

Pro prevenci různých společensky negativních jevů lze využít všechny vyučovací předměty a je třeba ji začlenit do běžného, každodenního chodu školy.

Primární prevence na prvním stupni (6–11 let) zahrnuje základní informace o negativních jevech a odlišení vhodného a nevhodného chování. Pro starší žáky (12 – 15 let) je prevence specifikována do předmětů a je více zaměřena na důsledky negativních jevů. Pedagogičtí pracovníci pracují s vybranými tématy v jednotlivých předmětech podle ročníků. Témata jsou doplňována podle aktuální situace a podle potřeby třídy. viz *Příloha č. 3 a 4 Začlenění MPP do výuky jednotlivých předmětů*

8.1 Primární prevence na 1. stupni ZŠ

Žáci prvního stupně ve spolupráci se školní družinou a mateřskou školou se svými učiteli se snaží vytvářet a také respektovat pravidla přátelského soužití třídního kolektivu. Individuální

odlišnosti mezi sebou se učí vnímat jako příležitost k obohacení sebe samých i kolektivu třídy. Své názory a postoje se učí vyjadřovat s respektem k názoru druhých, učí se umění říci „NE“.

Uspadnění přechodu dětí z mateřské školky do první třídy zajišťuje dlouhodobý program Mám svého kamaráda. Žáci obvykle sedmých tříd spolupracují s oddělením předškolních dětí mateřské školy. Několikrát za rok děti navštěvují, pořádají pro ně programy, účastní se na jejich akcích. Seznámí se s nimi, skamarádí a v osmé třídě pokračují v péči o „své“ prvňáky, se kterými se potkali už ve školce. Starší žáci je provázejí při dnu otevřených dveří a zápisu do prvních tříd. Malé děti ztrácejí ostych a přechod pro ně není stresující.

Na naší škole již od roku 2006 úspěšně uskutečňujeme PEER program. Jedná se o dlouhodobou preventivní činnost, kterou na naší škole zajišťuje odborně vyškolená skupina studentů z Gymnázia Benešov. Témata na sebe v jednotlivých ročnících logicky navazují. Program je založen na aktivním psychosociálním učení, jehož hlavní formou jsou zážitkové hry. Veškeré aktivity směřují k vytváření zdravého životního stylu a k upevnění zdravého postoje ve vztahu k návykovým látkám. Jednotlivé činnosti přispívají k upevnění osobnosti účastníků, upevňování vztahů ve třídě, ke zvládnutí zátěžových situací a odpovědnému chování vzhledem ke svému zdraví. Zahrnuje také prevenci šikany, xenofobie a rasismu. Témata PEER programu:

	1. pololetí	2. pololetí
1. třída	Kamarádství	Vztahy ve třídě, bezpečnost o prázdninách
2. třída	Šikana	Kouření
3. třída	Alkohol	Vztahy dívky - chlapci
4. třída	Závislosti	Kouření, alkohol
5. třída	Drogy	Závěrečné shrnutí

Dále spolupracujeme s Městskou policií Benešov a Policií České republiky, jejichž pracovníci nám zajišťují dopravní výchovu – besedy i praktickou výuku, přednášky o kyberšikaně, besedy o drobné začínající kriminalitě. Probační a mediační služba diskutuje s dětmi o problémech města, mluví o vhodném a nevhodném zapojení dětí do života. Dále využíváme nabídky Městského úřadu Benešov, který zajišťuje kvalitní programy. Zdravotníci z Nemocnice R+S Benešov zajišťují program zdravotní výchovy, témata jsme naplánovali s ohledem na věk dětí.

1. třída – Aby tělo nebolelo (hygiena, úrazy dětí)
2. třída - Jak na mlsání (zubní hygiena)
3. třída - Jak zavolám pomoc (telefonní čísla, jak se zachovat)
4. třída - První pomoc (pravidla poskytnutí základní první pomoci)
5. třída - Náš jídelníček (vhodné, nezdravé potraviny, stravovací režim)

Pedagogové se snaží podchytit silné stránky dětí a umožnit jim jejich další rozvoj. Žáci jsou pravidelně seznamováni s nabídkou volnočasových aktivit školy a jiných organizací a jsou podněcováni ke smysluplnému trávení volného času.

Žáci prvního stupně se mohou zapojit i do činností a akcí školní družiny.

8.2 Primární prevence na 2. stupni ZŠ

S žáky vyšších ročníků pracujeme se zřetelem k tomu, že se nacházejí v období, kdy se s rizikovými jevy mohou snadno setkat. V tomto období mají také velkou chuť k experimentování, snaží se být individualitou, chtějí se odlišit. Z tohoto důvodu máme vypracovaný plán témat rizikového chování v jednotlivých ročnících. Reagujeme samozřejmě i na aktuální nabídky. Dbáme na profesionální personální zajištění projektů a na jejich finanční dostupnost. Snažíme se, aby programy byly pestré, zajímavé a přínosné.

Využíváme nabídky preventivní činnosti Policie ČR, zejména z oblasti prevence kriminality mládeže, bezpečnosti silničního provozu a nácviку sebeobrany. Navázali jsme spolupráci s OSPOD, jehož pracovnice nám školí žáky v oblastech blízkým dětem.

- 6. třída - práva a povinnosti dětí, zodpovědnost rodičů, domácí násilí, šikana, kyberšikana
- 7. třída - záškoláctví, vliv party, šikana ve škole i v rodině, zneužívání dětí, instituce, na které se lze obrátit
- 8. třída - trestní právo do 15 let, návykové látky
- 9. třída - trestní právo nad 15 let, následky trestních činů, soudní jednání

Deváté ročníky mají možnost navštívit soudní přelíčení. Vzhledem na návazné besedy jde o velmi vhodnou a účinnou aktivitu. Již tradičně navštěvují Burzu škol, kde mají možnost uvažovat o své profesní orientaci.

Ve spolupráci s MěÚ Benešov a jeho Preventivní skupinou se účastníme jejich doporučených programů. Většinou se jedná o besedy, komponované pořady, kde vystupují zajímaví a pro „náctileté“ přijatelní lidé.

Lékaři z Nemocnice R+S Benešov zajišťují zdravotní výchovu formou besed a praktických ukázek.

- 6. třída - Zdravý životní styl
- 7. třída - První pomoc – rozšířená, resuscitace
- 8. třída - Sexuální výchova chlapců a dívek
- 9. třída - Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování

V budoucnu budeme oslovovat již osvědčené organizace, pokusíme se navázat spolupráci s odborníky na vztahy ve třídách, utváření a zkvalitnění třídního kolektivu. Pokusíme se do řešení těchto problémů více zapojit i rodiče. Vzhledem k tomu, že naši školu navštěvuje i řada dětí jiné státní příslušnosti, budeme podporovat výchovu k toleranci a budovat tak v našich žácích odolnost vůči rasistickým a xenofobním názorům. Tohoto bychom rádi docílili především prostřednictvím zdravě fungujících třídních kolektivů.

Časové rozvržení jednotlivých aktivit vychází především z učebních plánů, které jsou zpracovány na základě RVP a ŠVP.

Realizace PPŠ v rámci výuky probíhá především v hodinách společenské výchovy. Je prováděna výrazně aktivní formou s využitím prvků osobnostního a sociálního výcviku, který by měl žáky vést k rozvoji komunikativních dovedností, zodpovědnému rozhodování, schopnosti odolávat nebezpečí ve formě úniku do světa drog, agrese, sebepodceňování, nevhodnému zacházení s lidskou sexualitou apod. O nejvhodnějších metodách výuky rozhoduje vyučující na základě svých zkušeností, možností a znalostí jednotlivých tříd a žáků, toto rozhodnutí vždy musí zohlednit potřeby a životní situaci dospívajících dětí.

Posílit by se měl význam pravidelně konaných třídnických hodin. Samozřejmou součástí zpětné vazby od žáků k učitelům zůstávají pravidelná setkávání žakovské rady s vedením školy, schránka důvěry a školní časopis Karlík.

9. Vzdělávání učitelů v oblasti prevence

9.1 Účast na seminářích, školeních

Školní metodik prevence Věra Čechová začala v roce 2020 úspěšně zakončila specializační studium při KÚ Středočeského kraje. Dále se zúčastní nabízených školení pořádaných zejména PPP Benešov, KÚ Středočeského kraje a dalších organizací.

Pro pedagogy bude podle potřeby a finančních možností školy zajištěna přednáška týkající se aktuálního tématu prevence.

ŠMP navázala spolupráci s pracovní skupinou MěÚ Benešov Prevence drogové závislosti a domlouvá systém přednášek na příští školní rok. Školní metodik prevence zastupuje školu ve skupině Plánu prevence kriminality města Benešov.

9.2 Seznámení s PPŠ

Vyučující jsou s PPŠ seznámeni na pracovní poradě. K dispozici je ve sborovnách 1. a 2. stupně v elektronické podobě, v tištěné u metodika prevence a u ředitele školy. V průběhu roku jsou informováni o plánovaných akcích, seznamováni s aktuálními problémy, jsou součástí preventivních programů.

Vyučující byli seznámeni s Metodickým pokynem Spolupráce ZŠ a OSPOD, s Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a s Akčním plánem realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023 - 2025.

Pedagogové mají k dispozici vlastní přehled navržených preventivních témat, který mohou využívat ve svých předmětech a obměňovat ho podle aktuálních potřeb.

9.3 Vedení a průběžné doplňování knihovny a videotéky primární prevence

Publikace, DVD a ostatní materiály je možné zapůjčit v kabinetě výchovného poradce a metodika prevence. Uvedené tituly jsou k dispozici všem učitelům podle potřeby a zájmu. DVD obsahují krátké filmy s protidrogovou tematikou, užívání škodlivých látek a s tematikou zdravého životního stylu. Máme k dispozici materiály a DVD a videoklipy z festivalu Jeden svět. Učitelé je mohou využívat ve vyučovacích hodinách podle potřeby.

10. Spolupráce s rodiči

- Třídní schůzky, kde budou rodiče seznamováni s Preventivním programem školy a s aktuálními informacemi z oblasti prevence rizikového chování žáků
- Zapojení rodičovské veřejnosti do vedlejších aktivit organizovaných školou (noční školy, výlety a exkurze, posezení s písničkou, jarmark, den otevřených dveří, akademie atd.)
- Konzultace rodičů s učiteli podle dohody
- Konzultace se školním metodikem prevence v době konzultačních hodin
- Konzultace s výchovným poradcem v době konzultačních hodin

11. Přestupky

11.1 Řešení přestupků

Přestupky jsou řešeny v souladu se školním řádem. V případě závažného přestupku je svolána výchovná komise a záležitost se řeší spolu s rodiči a žáky (případně ve spolupráci s pedagogicko psychologickou poradnou nebo s pracovníky odboru sociální péče). Rodiče i žáci mají možnost si domluvit konzultace s jednotlivými vyučujícími, výchovnou poradkyní i metodičkou prevence.

Třídní učitelé řeší s žáky jejich problémy v rámci třídnických hodin (prospěch, vztah žáci-učitelé, komunikace ve třídě, společné akce), konkretizují preventivní program do své práce podle věku žáků a potřeb.

Pro případ výskytu šikany máme zpracovaný Program proti šikaně.

11.2 Školní řád

Součástí školního řádu jsou podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před rizikovými jevy a diskriminací, nepřátelstvím nebo násilím. Školní řád dále stanoví podmínky zacházení se školním majetkem a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Všem osobám účastným na vyučování v rámci vyučovacího procesu musí být poskytnuta veškerá možná ochrana před všemi formami rasismu, národnostní, náboženské a veškeré další netolerance ve smyslu Listiny základních práv a svobod, Úmluvy o právech dítěte a dalších právních norem ČR. Ve škole je zakázáno propagovat strany a hnutí směřující k potlačování lidských práv či rasové nesnášenlivosti.

Školní řád je závazný pro všechny žáky školy, jejich zákonné zástupce a všechny pracovníky školy. Pedagogičtí pracovníci jsou povinni v souladu s Pracovním řádem vykonávat kvalitní dohled nad žáky o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení, a to hlavně v prostorách, kde by k rizikovému chování mohlo docházet.

11.3 Výňatek ze školního řádu

Žáci mají právo:

- na ochranu před fyzickým nebo psychickým násilím, nedbalým zacházením, před rizikovými jevy, na využití preventivních programů
- na ochranu před všemi formami sexuálního zneužívání, před kontaktem s narkotiky a psychotropními látkami
- žák, který se stal obětí šikany nebo jiného násilného, ponižujícího nebo protiprávního jednání (vandalismus, rasismus, brutalita apod.) má právo oznámit takovou skutečnost kterémukoliv zaměstnanci školy a na základě tohoto oznámení má právo na okamžitou pomoc

Žáci jsou povinni:

- udržovat všechny školní prostory v čistotě a pořádku, zachovávat klid a kázeň, je zakázáno do školy nosit věci, které ohrožují zdraví (např. alkohol, cigarety, psychotropní látky, apod.) nebo mohou způsobit úraz (např. nože a jiné ostré předměty, zbraně a nebezpečné předměty). Škodu způsobenou prokazatelným poškozením inventáře, pomůcek a zařízení školy je žák či jeho zákonný zástupce povinen uhradit.
- během vyučovacích hodin musí mít žák mobilní telefon nebo jiné záznamové zařízení vypnuto a uloženo v tašce (v případě nutnosti bude žákovi umožněno se souhlasem vyučujícího kontaktovat zákonného zástupce školním nebo vlastním mobilním telefonem), ve všech prostorách školy platí zákaz fotografování a pořizování video či zvukových záznamů. Porušení tohoto ustanovení je vážným porušením Školního řádu a jako takové bude posuzováno.

12. Vnější informační zdroje školy

12.1 Spolupráce s masmédií

Masmédia patří k významným subjektům, které ovlivňují veřejné mínění a jejichž prostřednictvím je možné oslovit širokou veřejnost. Proto je v programu počítáno i se spoluprací s médii. V našem případě se jedná zejména o publikaci článků v Benešovském deníku.

12.2 Oblast školství

Spolupráce s koordinátorem protidrogové prevence PPP v Benešově - Mgr. Renata Sládková

- vzdělávání pedagogů
- možnost konzultace problému
- poskytování materiálů, pomůcek a informací školám

Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou

Pedagogicko-psychologická práce s dětmi s rizikovým chováním bude zajišťována odborníky PPP v Benešově.

12.3 Oblast zdravotnictví

Kontakt s odborníkem, který bude zajišťovat poradenství, další pomoc

MUDr. Karel Navrátil
Bc. Marie Benešová
MUDr. Ondřej Čech
MUDr. Barbora Jalůvková

12.4 Oblast sociálních věcí

Spolupráce s oddělením péče o dítě Městského úřadu Benešov – při řešení situací, které spadají do kompetence tohoto odboru (neuspokojivé chování, agresivita, záškoláctví, atd.)

Dětská kurátorka – Bc. Pavla Vondráková, MBA

12.5 Policie ČR

Ve spolupráci s Policií České republiky a Městskou policií města Benešov budou v průběhu roku uspořádány besedy, praktická cvičení, ukázky sebeobrany, kyberšikana.

Vrchní inspektor nrap. Jaroslav Bican

12.6 Další organizace

Příležitostně spolupracujeme s dalšími organizacemi, které nám zajišťují poradenské služby nebo odborníky zaměřené na prevenci

- Centrum adiktologických služeb Magdaléna
- Probační a mediační služba Benešov
- Gymnázium Benešov
- Marie Benešová, záchranná služba
- DDM, ZUŠ – nabídka volnočasových aktivit
- Krajský úřad Středočeského kraje
- Nezisková organizace Řekni ne drogám
- Centrum vzdělávání a dialogu

13. Krizová pomoc

Jméno	Adresa	Telefonní číslo	e-mail adresa web.odkaz
Mgr. Renata Sládková PPP Benešov	Černoletská 1997, Benešov	317 722 904 737 764 262	sladkova@pppsk.cz
MUDr. Lada Zahálková dětská psychologie	Máchova 400, Benešov	317 700 681	
PhDr. Věra Tawilová dětská psychologie	Malé náměstí 1700, Benešov	317 724 281 317 701 525	
Ottlová Alena, MUDr. Dětská psychiatrie	Máchova 400, Benešov	317 756 410	
ROSA Domácí násilí		241 432 466	www.rosa-os.cz

Dětské krizové centrum (nonstop)	V zápolí 1250/21, 141 00 Praha	241 484 149 777 664 672	problem@дитеkrize.cz
Linka bezpečí	Ústavní 91/7, Praha-Bohnice	266 727 979 800 155 555	info@linkabezpeci.cz
Obvodní oddělení Policie ČR	Benešov, Jiráskova	317721059	
Rodičovská linka		840 111 234	
Linka vzkaz domu		800 111 113	
Bílý kruh bezpečí		251 511 313	vondrakova@benesov-city.cz
Krizová telefonní linka k šikaně		286 881 059 774 089 181	
DONA linka (nonstop linka pomoci pro oběti domácího násilí)		251 511 313	dona.linka@bkb.cz
Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče	286 881 059 774 089 181		
nrap. Jaroslav Bican	Policie ČR prevence	974 871 209	jaroslav.bican@pcr.cz
Bc. Pavla Vondráková kurátorka	Benešov, Masarykovo náměstí 226	317754238	vondrakova@benesov-city.cz
Městská policie	Masarykovo nám. Benešov,	317 721 495	
Kontaktní protidrogové centrum	Benešov, Máchova 400	317 728 880, 317 728 855	
Poradenská linka pro pedagogy		841 220 220	

Důležité webové stránky:

www.dokurte.cz www.nekurte.cz www.saferinternet.cz www.e-bezpeci.cz www.seznamsebezpecne.cz HYPERLINK http://www.msmt.cz/ www.msmt.cz www.msmt.cz	www.adiktologie.cz www.poradenskecentrum.cz www.linkabezpeci.cz www.sikana.cz www.minimalizacesikany.cz www.anabell.cz

14. Seznam zařízení zabývajících se primární prevencí v oblasti sociálně patologických jevů

Název	Tel. číslo	Mail
Dětské krizové centrum V zápolí 1250/21, Praha	241 484 149 777 664 672	problem@дитеkrize.cz
K-centrum Magdaléna Benešov Máchova 400 (areál)	317 728 880, 317 728 855 739 308 401	benesov@magdalena-ops.cz

nemocnice)	Terénní mobil: 603 478 707	
Pedagogicko-psychologická poradna Černoletská 1997, Benešov	317 722 904	
OSPOD Benešov	727 942 745	
MUDr. Lada Zahálková dětská psychologie Máchova 400, Benešov	317 700 681	
Ottlová Alena, MUDr. Dětská psychiatrie Máchova 400, Benešov	317 756 410	
Tawilová Vera, PhDr. Psycholog. poradna, Benešov	317 701 525 317 724 281	
Šafandová Radka, MUDr. Psychiatrie Masarykovo nám. 1044, BN	317 726 350 739 057 690	
Kříž Karel, PhDr. Psychologická poradna Malé náměstí 1700, BN	317 724 135	
Drábová Svetlana Diagnostika a náprava spec. poruch učení a chování Okružní 520, 257 41 Týnec	603 147 161	
Centrum Anabell, z.s. Baranova 1026, Praha- Žižkov	775 904 778	praha@anabell.cz
Drop-in	271 721 040	
Kontaktní protidrog. centrum	Benešov, Máchova 400	317728880, 317728855
Mluvčí Policie ČR Benešov, Čechova	974 871 207	
Škvorová Diana nadporučík Policie ČR prevence	974871209 724767553	pisbenesov@seznam.cz
Vejvoda Petr Policie ČR sebeobrana		vejvoda.petr@email.cz
Koubová Městská policie prevence	317754297 732272548	
Perglová Probační a mediač. sl.	317755230 734362960	
Mgr. Alena Marešovská Gymnázium BN PEER program	311 444 611 311 444 631 - Marešovská	maresovska_alena(at)gbn.cz
Mgr. Vosmanský Soud BN Trestní právo	317763343	
Bc. Benešová Marie První pomoc		

15. Program proti šikanování

Předmět

Cílem Programu proti šikanování je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, zaměřit se na komunikaci a vztahy mezi žáky v jednotlivých třídách. Program vychází z Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních. Č.j. MSMT-22294/2013-1. Program proti šikanování je určen všem žákům, pedagogickým pracovníkům, především třídním učitelům a členům výchovné komise. Program proti šikanování je součástí Minimálního preventivního programu příslušného školního roku.

Charakteristika šikanování, vymezení pojmů

Šikanování znamená jakékoli chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky, krádeže, vydírání, poškozování věcí, sexuální obtěžování, tak i útoky slovní. K šikanování může docházet také prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem.

Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoúčelnost agrese.

Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.).

Šikana se občas vyskytne téměř ve všech dětských kolektivech, proto ji musí každá škola věnovat velkou pozornost. Často zůstává dlouhodobě skrytá a může způsobit psychická traumata obětí a postupnou deformaci vztahů v kolektivu.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti)
- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana)
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Přímé znaky šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů, postává u kabinetu, vchází do třídy s učitelem
- žák je v nepříznivém emočním stavu, je stísněný, má smutnou náladu, působí nešťastně, ustrašeně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění – vydírání (§235), omezování osobní svobody (§213), útisku (§237), ublížení na zdraví (§221-224), loupeže (§234), násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci (§197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§241), kuplířství (§204) apod.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřešetření trestného činu (§168, 167 trestního zákona).

Prevence šikanování ve škole

Důraz musíme klást na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě i v celé škole. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování, což vyžaduje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti dané problematiky. V případě rozvinutí pokročilé šikany je nutná spolupráce školy s odborníky ze specializovaných zařízení (zejména OSPOD Benešov, Policie ČR, Městská policie Benešov, PPP Benešov, pediatři, ...)

Musíme se zaměřit na:

- další vzdělání všech pedagogických pracovníků, metodika prevence rizikového chování, výchovného poradce v prevenci proti šikaně, zejména v zachycení počátečních stadií šikany
- všichni pedagogové během vyučování i mimo vyučování (výlety, kurzy, exkurze, přestávky) se musí snažit podporovat vzájemné pozitivní vztahy mezi žáky, mezi žáky a učiteli, důsledně a systematicky vést žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektovat individualitu žáka
- prevenci v třídnických hodinách – seznámit žáky s Programem proti šikanování, dle potřeby zařadit hry na osobnostní a sociální rozvoj, zadat sociometrické dotazníky, řešit prvních příznaků šikanování
- prevence šikanování musí probíhat i v rámci jednotlivých předmětů, jakmile vyučující najde vhodné téma nebo vycítí potřebu se o tomto negativním jevu zmínit
- žáci musejí být seznámeni se školním řádem (práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců, provoz a vnitřní režim školy, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, zacházení s majetkem školy nebo školského zařízení, zajištění ochrany žáků před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků)
- spolupráci s rodiči – seznámení rodičů s MPP, s postupem při podezření na šikanování dítěte ve škole, možnost kdykoli oznámit škole podezření na šikanu na www.zsbnkarlov.cz, zsbn.karlov@seznam.cz, mariezrckova@seznam.cz

Doporučení rodičům – signály šikanování

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach
- ztráta chuti k jídlu

- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad
- zmínky o možné sebevraždě
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku

Krizový plán při výskytu šikany

Výchovná komise: výchovný poradce Mgr. Kateřina Čeňková
 školní metodik prevence Mgr. Věra Čechová
 ředitel školy Mgr. Svatopluk Česák (zástupkyně Mgr. Věra Hozová)
 třídní učitel/učitelka

OSPOD Benešov, Policie ČR, Městská policie Benešov, PPP Benešov, pediatři, ...

Vždy je potřeba vyhodnotit situaci - zda jsou přítomny znaky šikanování: záměrnost, opakování, samoučelnost agrese a nepoměr sil, odlišit šikanování od škádlení a jednorázového konfliktu

Vyšetřování počáteční šikany:

- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků – promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídě (nejvhodnějšími informátory jsou průměrní studenti), nenaléhat, požádat je, zda by to mohli dosvědčit
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli konfrontace obětí a agresorů)
- zajištění ochrany obětem
- rozhovor s oběťmi a agresory (případně konfrontace mezi agresory)
- realizace vhodné metody (metoda usmíření / metoda vnějšího nátlaku) – rozhovor, výchovná komise

- třídnická hodina – snaha o usmíření, oznámení o potrestání agresorů, práce se třídou
- informovat rodiče – oběti i agresora, seznámení s řešením problému na třídní schůzce

Vyšetřování pokročilé šikany s brutální formou:

- rychlý odhad závažnosti a formy šikany
- překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti – zaštitit svým tělem oběť, odvést ji okamžitě ze třídy!, zastavit skupinové násilí
- zalarmování pedagogických pracovníků, informování ředitele školy
- domluva na spolupráci a postupu vyšetřování – i za cenu přerušování výuky. Zabezpečit ve třídě pedagogický dozor
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření) – nepouštět oběť zpátky do třídy
- kontaktovat rodiče oběti – při rozhovoru s rodiči mluvit „na rovinu“, dohodnout se s nimi, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nechat ho nějaký čas doma)
- nahlášení policii (v případě podezření na spáchání trestného činu) nebo na OSPOD-Bc.Karešová, navázat kontakt se specialistou na šikanování
- informovat rodiče
- vlastní vyšetřování
 - rozhovor s obětí a informátory
 - individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky
 - rozhovor s agresory, popřípadě konfrontační rozhovory s agresory
 - výchovná komise – členem může být i zástupce z řad rodičů, ale ne od agresora nebo oběti

Při pokročilé šikaně je nutná spolupráce s PPP, OSPOD, Policií ČR

Návod pro vyšetřování

- provádět zápis, upozornit na to oběť, agresory i svědky – nechat si zápis podepsat
- netlačit, nechat je říct to, co chtějí
- vždy se musí účastnit alespoň tři členové komise (možné obvinění ze strany rodičů)
- oběť je nutné podpořit a ochránit
- svědky vyslechnout postupně - pokud se rozcházejí ve výpovědi, je možná konfrontace všech svědků, navodit atmosféru podpory a povzbuzení, ujistit je, že jejich spolupráce nebude prozrazena a je zajištěna jejich bezpečnost
- rozhovor s obětí vést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři, seznámit ji s možnostmi řešení
- rozhovor s agresorem – vyslechnout každého zvlášť, sednout si proti agresorovi, říct mu „natvrdo“ o co jde, chtít vědět, co udělal, potom mlčet, nechat ho mluvit, dívat se mu do očí, nepovzbuzovat ho, počkat až domluví, potom klást otázky, nabídnout polehčující okolnosti, pokud se přizná
- po rozhovoru by se agresoři neměli vrátit do třídy – každý někam jinam
- konfrontace agresorů – všem naráz oznámit, jak kdo z nich vypovídal – začnou se mezi sebou dohadovat a pomlouvat

Rodiče oběti – informovat, jak probíhalo vyšetřování, jak je zajištěno zdraví jejich dítěte, jak byli agresori potrestáni, nechat si podepsat zápis z jednání

Rodiče agresora – informovat každého zvlášť, sdělit, jak byli potrestáni jejich děti, nechat si podepsat zápis z jednání

Výchovná opatření

1. potrestání agresorů
 - napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
 - snížení známky z chování
1. agresorům zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče apod.
2. práce s celým kolektivem – spolupráce s PPP

Prevence šikanování v jednotlivých předmětech

Pro prevenci různých společensky negativních jevů lze využít všechny vyučovací předměty a je třeba ji začlenit do běžného, každodenního chodu školy.

- Základní režimové návyky, trávení volného času, zdravý životní styl
- Umět se obracet na učitele, požádat o radu, pomoc, svěřit se s problémem, vyjádřit vlastní zkušenost
- Vhodné chování ke spolužákům, k dospělým osobám, formy komunikace, způsoby řešení a předcházení konfliktů
- Pomoc lidem ve složitých životních situacích, překonávání problémů, pomoc spolužákům
- Projevy šikany, kyberšikany a jak se proti nim mohou bránit
- Seznámení s centry odborné pomoci, Linka důvěry, důležitá telefonní čísla
- Rozvíjení osobnosti jedince, posilování sebedůvěry
- Být zodpovědný za své činy, posilovat sebekontrolu, sebekázeň
- Působení party a špatných kamarádů

Zákony a legislativní materiály vztahující se k řešení šikanování

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn 1-2019 - Spolupráce ZŠ a OSPOD
- Zákon č.56/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), řeší práva a povinnosti školy, žáků a studentů a jejich zákonných zástupců.
- Zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje některé odstavce, které se týkají vztahů rodičů a dětí, odpovědnosti rodičů a výchovných opatření.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, se zabývá problémy dětí, které jsou nějakým způsobem ohrožené.
- Zákon č. 200(1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-28 k primární prevenci sociálně patologických jevů dětí, žáků a mládeže ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005 (Věstník MŠMT sešit 2/2006)
- Vyhláška 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

16. Evaluace MPP

16.1 Zpětná vazba

Dotazníky pro žáky

Ankety

Dotazníky pro rodiče

Časopis Karlík

Zpětná vazba z účasti na akcích (výkresy, plakáty, články do časopisu apod.)

Zpětnou vazbu umožňující posouzení efektivity konkrétní aktivity z pohledu prevence negativních společenských jevů získáváme především z následných rozhovorů se žáky, anketami pro časopis Karlík a někdy prostřednictvím konkrétních dotazníků vztahujících se k dané akci.

Dotazníky a ankety zařazuje a hodnotí školní metodik prevence a výchovný poradce ve spolupráci s třídními učiteli. Výraznou pomocí a zdrojem hodnocení jsou i názory rodičů a zákonných zástupců žáků na činnost školy v oblasti prevence.

Vyhodnocení celého programu bude provedeno na konci školního roku. O programu však školní metodik vede průběžné záznamy, s jejichž výsledky pravidelně seznamuje vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků. V červnu proběhne i vyhodnocení výše uvedených aktivit.

16.2 Co se podařilo

Podařilo se vybudovat fungující komunikační a informační systém pro žáky, učitele a rodiče v rámci školy.

Na stránkách školy a facebooku jsou uveřejňovány příspěvky z preventivních akcí.

V prvním patře školy je umístěna nástěnka s kontaktními údaji a schránka důvěry pro potřeby žáků i rodičů.

Pedagogický sbor je v průběhu roku na poradách pravidelně informován o preventivních akcích, o změnách v legislativě, s výsledky dotazníkových akcí a problémy v jednotlivých třídách. S ředitelem školy jedná metodik prevence a výchovná poradkyně okamžitě dle potřeby. Rodiče jsou informováni prostřednictvím Bakalářů, webových stránek školy, na pravidelných třídních schůzkách a prostřednictvím školního časopisu Karlík.

Dále se podařilo nastavit systém na sebe navazujících programů v oblasti zdravotní péče – péče o zdraví, první pomoc a sexuální výchova, v oblasti užívání návykových látek – kouření, alkohol, drogy, v oblasti mezilidských vztahů – drobná kriminalita, znalosti z trestního práva, soudní jednání, záškoláctví, vztahy v rodině a zneužívání dětí, šikana, v oblasti intolerance, antisemitismu, extremismu, rasismu a xenofobie. Podařilo se nám zajistit pořady o kyberšikaně pro žáky 1. i 2. stupně.

Přijali jsme účast v projektu MěÚ Benešov Program prevence kriminality a Drogová prevence.

Díky pečlivě dodržovaným dozorům vyučujících jsme eliminovali výskyt kouření ve škole a zmírnili ničení majetku ve třídách.

Pro bezpečnost žáků i pracovníků školy je důležité zavedení jednoho klíče ke všem dveřím v budově.

Zjistili jsme, že kolektiv zaměstnanců byl schopen skvěle fungovat i ve velmi výjimečné době vládních opatření a distanční a kombinované výuky, nenechali jsme se zlomit neustálými nečekanými změnami podmínek. Komunikovali jsme, sdíleli jsme zkušenosti i starosti, byli jsme si schopni pomoci.

16.3 Na co se dále soustředit

Stále přetrvává úkol budovat a posilovat vztahy mezi žáky, mezi učiteli a žáky a mezi školou a rodiči, letos ztížený jazykovou bariérou k ukrajinským uprchlíkům. Je třeba najít a hned v počátcích eliminovat šikanu a další formy rizikového chování žáků. Soustředíme se na problém sebepoškozování. Měli bychom podporovat všechny vhodné aktivity žáků, žakovské rady, vyučujících a rodičů žáků a pracovat s nadanými žáky. Je třeba zapojit více učitelů do preventivních akcí a snažit se zapojit více i rodiče.

Dle potřeby budeme doplňovat literaturu, DVD a další materiály vztahující se k prevenci rizikového chování.

17. Podklady v legislativě

Preventivní program školy vychází z těchto dokumentů:

- Dokument MŠMT - Národní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže
- Metodický pokyn 1-2019 - Spolupráce ZŠ a OSPOD
- Školský zákon 561/2004, §29, odst.1 a §30, odst.3
- Zákon 359 - o sociálně-právní ochraně dětí
- vyhlášky č.72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – ve znění Vyhl. č.116 / 2011
- Zákon 379/2005 §18 písm. c) – [o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami](http://portal.gov.cz/wps/portal/_mx.701/3512/_s.155/9713/_ps.3512/X/_ps.1333/M/_s.155/701?l=379/2005)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 37 014/2005-25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 25884/2003-24 o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií České republiky při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
- Zákon 563/2004 ve znění zákona 264/2006 – o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů
- Zákon 564/2006 sb. – nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách
- Vyhláška 317 z r. 2005 – o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
- Vyhláška 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

18. Závěr PPŠ

Preventivní program školy je výsledkem mnohaletých zkušeností, ale i dalšího upravování, přizpůsobování aktuálním záležitostem a zdaleka se nedá považovat za ukončený nebo definitivní. Každý další školní rok přináší nové podněty a nápady a na základě zkušeností hledáme pokud možno efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění vlivu na naše žáky.

Za velmi důležitou oblast považuji prohlubování komunikačních dovedností mezi učiteli, žáky a rodiči, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek, boj proti nudě, tedy smysluplné využívání volného času. Domnívám se, že žádný univerzální recept na tento složitý společenský problém neexistuje, nicméně všechny cesty, které formují psychicky zdravou osobnost a vedou dítě k odmítavému postoji, je třeba zkusit a teprve čas ukáže, jaké přinesou změny.

Tento Preventivní program školy je konzultován s vedením školy a výchovnou poradkyní. Probíhající aktivity zahrnuje pouze rámcově, v průběhu školního roku budou doplňovány a aktualizovány podle nabídek programů a v reakci na situaci ve škole a její problémy. Na konci školního roku bude vyhodnocena jeho účinnost a vypracována výroční zpráva.

Dne 9. 9. 2023

Mgr. Věra Čechová